

Janko, Jan

Historia przyrodoznawstwa i techniki w życiu naukowym Czechosłowacji

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 21/1, 173-174

1976

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tycznym scharakteryzowano wkład geologów radzieckich do rozpoznawania bogactw mineralnych NRD, zwłaszcza w zakresie poszukiwań ropy naftowej i gazu ziemnego. Mówiono także o wynikach ostatnio wspólnie prowadzonych prac, zmierzających do rozpoznania tzw. płaszcza Ziemi. Szczególnie wiele uwagi poświęcono także wpływowi twórczej myśli geologów rosyjskich i radzieckich na naukową literaturę niemiecką (A. N. Zawaricki, E. S. Fiedorow, W. I. Wiernadski).

Dla polskich historyków geologii udział w symposium okazał się bardzo pożyteczny. Wielu Polaków — zwłaszcza w XIX w. — prowadziło badania obszarów imperium rosyjskiego wspólnie z geologami niemieckimi (m.in. T. Zan z A. Humboldtem). Niektórzy niemieccy geolodzy (co podkreślono w referatach i dyskusji) twórczo rozwijali myśli polskich geologów (K. Bohdanowicza, S. Kontkiewicza) na temat genezy złóż ropy naftowej w okolicy Baku, rud żelaza w Krzywym Rogu. Dlatego przygotowywana obecnie do druku księga referatów sympozjalnych z pewnością będzie uważnie czytana w naszym kraju. W księdze tej znajdzie się również referat Z. Wójcika pt. *Über Forschungen deutscher Naturwissenschaftler in Russland in der polnischen geologischen Literatur*.

W rezolucji, podjętej na zakończenie obrad, podkreślono wagę poruszonych tematów. Zdecydowano także, że w 1979 r. odbędzie się w Jerewanu kolejne sympozjum poświęcone dziejom współpracy geologów Rosji i ZSRR oraz Niemiec i NRD.

Po sympozjum zorganizowano wycieczkę do Akademii Górniczej we Freibergu Saskim. Złożono tam hołd twórcy nowoczesnej geologii w Niemczech — Abrahamowi Gottlobowi Wernerowi.

Barbara Ceranowicz, Zbigniew Wójcik

HISTORIA PRZYRODOZNAWSTWA I TECHNIKI W ŻYCIU NAUKOWYM CZECHOSŁOWACJI

22 kwietnia 1975 r. odbyło się w Pradze uroczyste posiedzenie poświęcone 30 rocznicy oswobodzenia Czechosłowacji przez Armię Radziecką i 30-leciu rozwoju czechosłowackiej nauki, techniki i kultury. Posiedzenie to zorganizowane zostało przez Narodowe Muzeum Techniki w Pradze i Towarzystwo Historii Przyrodoznawstwa i Techniki — Czechosłowackiej Akademii Nauk. Słowo wstępne wygłosił przewodniczący tego Towarzystwa i dyrektor Narodowego Muzeum Techniki — J. Kuba. L. Nov'y, kierownik Zakładu Historii Przyrodoznawstwa i Techniki Instytutu Historii Czechosłowackiej i Powszechnej — Czechosłowackiej Akademii Nauk, zapoznał uczestników posiedzenia z najważniejszymi zagadnieniami rozwoju nauki i techniki socjalistycznej Czechosłowacji w okresie ostatnich 30 lat. W posiedzeniu wzięli udział dyrektorzy muzeów techniki krajów socjalistycznych, którzy wygłosili przemówienia powitalne oraz przedstawiciele czechosłowackich organów państwowych i instytucji naukowych.

11 czerwca Zakład Historii Przyrodoznawstwa i Techniki Instytutu Historii Czechosłowackiej i Powszechnej CAN w Pradze zorganizował naradę, na której omówiono zagadnienia światowej historii techniki. Jako podstawę dyskusji przyjęto wstępne materiały do przygotowywanej trzypiętomowej *Powszechnej historii techniki* oraz tezy *Teoria i historia nauk technicznych* opracowane przez Instytut Historii Przyrodoznawstwa i Techniki Akademii Nauk ZSRR w Moskwie. Szeroka dyskusja zwróciła również uwagę na ogólne zagadnienia metodologii historii techniki i jej periodyzacji. Na zakończenie L. Nov'y podkreślił

znaczenie, przygotowywanej historii techniki dla dalszego, pogłębionego opracowania zagadnień teoretycznych, związanych z problematyką historii nauki, a zwłaszcza rewolucji naukowo-technicznej oraz zapowiedział realizowanie równoległego, czeskiego wydania tej syntetycznej pracy.

18 czerwca Wydział Historii Komitetu Miejskiego Akademii Socjalistycznej w Pradze we współpracy z Czechosłowackim Towarzystwem Historii Przyrodoznawstwa i Techniki zorganizował seminarium na temat *Trzy wieki Akademii Nauk*, poświęcone 250 rocznicy Akademii Nauk ZSRR. Na seminarium wygłoszono cztery referaty: *Przesłanki społeczne tworzenia akademii i towarzystw naukowych* (J. Haubelt), *Główne tendencje w historii akademii w XVIII—XIX w.* (J. Beran), *Utworzenie Petersburskiej Akademii Nauk* (B. Krzemieńska) oraz *Tworzenie akademii nauk nowego typu w ZSRR* (Jan Janko).

Jan Janko (Praga)